

DIAKONHJEMMET BARNEHAGE BORGENSEIEN

TOMMELITEN ÅRSPLAN 2023–2024

INKLUDERENDE BARNEMILJØ

Diakonhjemmet Omsorg

1. Om barnehagen

Velkommen til et nytt barnehageår i Borgenveien barnehage!

- Fortsatt tett samarbeid mellom barnehagene i Diakonhjemmet Omsorg

Vi ser at vi drar nytte av å ha felles ledelse. Det er lettere å se muligheter for faglig samarbeid og det gir oss en mulighet til å kunne bruke ressursene på tvers av barnehagene. Personalet samarbeider tett om de samme prosjektene og kan besøke hverandre for å lære mer om hverandres praksis. Hver avdeling har en vennskapsavdeling med samme aldersgruppe i den andre barnehagen. Disse avdelingene samarbeider litt tettere, og barnegruppene kan besøke hverandre. Det arrangeres også felles barnehagelærermøter hvor det diskuteres pedagogiske spørsmål.

- Systematisk kvalitetsarbeid

Barnehagene våre fortsetter med å bruke analyse- og observasjonsverktøyet EBBA. Det er utviklet av barnehageforskere og brukes for å vurdere kvaliteten på barnehagens vilkår for omsorg, lek, læring og danning. Resultatene av observasjonene er grunnlaget for videre arbeid med kvalitetsutvikling. Barnehagelærerne skal observere hverandres avdelinger, på tvers av barnehagene.

- Utviklingsprosjekt om uteleken i samarbeid med Høgskolen i Innlandet

Borgenveien og Steinerud barnehager går nå inn i det andre året i et toårig utviklingsprosjekt i regi av Vestre Aker bydel, i samarbeid med Høgskolen i Innlandet. Målet er å skape kunnskap om inkluderende praksiser i barnehagene generelt og på avdelingene spesielt. Gjennom samarbeidet med Høgskolen får barnehagen støtte til å drive utviklingsarbeidet.

Tema for utviklingsarbeidet er hvordan personalet kan være med på å skape en inkluderende hverdag for alle barn. Vi har valgt å se spesielt på uteleken i dette arbeidet, fordi det er mest utfordrende å være tett nok på der. Da er barna spredt på et større område.

Vi bruker aksjonsforskning som metode og involverer hele personalgruppen i arbeidet med å videreutvikle personalet som gode premissleverandører for inkluderende miljø og lek. Hele personalet deltar i refleksjonsgrupper og opplæring med de andre barnehagene i bydelen som også deltar i samme utviklingsarbeid.

Les mer om satsningen på det inkluderende barnemiljøet under satsingsområde lenger ned i årsplanen.

- Foreldreveiledningsgruppe i regi av barnehagen

I Diakonhjemmet barnehager ser vi det som viktig å bidra til å styrke familien gjennom ulike former for foreldrestøtte. Vi har valgt å bruke ICDP som grunnlag for vårt arbeid. ICDP er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. ICDP ble utviklet av professor Karsten Hundeide og professor Henning Rye ved Universitetet i Oslo. Det er bygget på forskning innen utviklingspsykologi, tilknytningsteori og klinisk

erfaring, som understreker betydningen av samspillet mellom barn og de nærmeste omsorgspersonene gjennom oppvekstårene. ICDP har som sin grunntanke at den beste måten å hjelpe et barn på, er å hjelpe barnets omsorgspersoner. Den mest virkningsfulle strategien er å støtte og bevisstgjøre barnets stabile omsorgsnettverk.

Vi starter opp en ny veiledningsgruppe for foresatte etter nyttår. Barnehagen har fått prosjektmidler til å gjennomføre gruppene rett etter stengetid, med tilbud om barnepass for barna og en enkel middag for barn og foreldre.

Veiledningsgruppen vil følge metodikken fra foreldreveiledningsprogrammet ICDP og ledes av sertifiserte veiledere. Dette er et anerkjent program som blir mye brukt i mange kommuner i Norge. Det er ikke et kurs der man får en manual på hva som er riktig eller galt, men det er en bevisstgjøringsprosess og hjelp til å bli sensitiv på hvordan foreldre kan justere seg til barnet sitt og gi den støtten han/hun har bruk for i sin utvikling.

- **Barnehagens rolle som støtte for foreldrene**

Personalet skal møte foreldrene på en slik måte at vi fremmer deres oppfatning av seg selv som kompetente og mestrende omsorgsgivere. Det gjelder både i de daglige møtene ved levering og henting, i foreldresamtalene og foreldremøtene. Det er viktig at personalet reflekterer over hvordan vi kan gjøre dette i praksis.

Vi skal også bidra til å fremme en positiv oppfatning av og holdning til barna, både i samarbeid med foreldre, i personalet og mellom barn. Vi vet at det vi tenker om barnet gjør noe med hvordan vi møter det. Omsorgen vi gir er preget av hvilken oppfatning vi har av barnet.

- **Generasjonsmøter**

Barnehagene fortsetter samarbeidet med Diakonveien Omsorg+, der vi ønsker å legge til rette for gode møter mellom generasjonene. Noen ganger blir det små og nære møter, andre ganger større arrangementer.

- **Praksisbarnehager for barnehagelærerutdanningen**

Begge barnehagene på Diakonhjemmet er praksisbarnehager for OsloMet og tar imot barnehagelærerstudenter i praksis i ulike perioder gjennom hele barnehageåret. Tett samarbeid med barnehagelærerutdanning hjelper oss til å holde oss faglig oppdatert og til å reflektere over egen praksis.

- **Lærlinger i barnehagene**

Begge barnehagene på Diakonhjemmet tar imot lærlinger fra barne- og ungdomsarbeiderfaget. Lærlingene betjener en 50% stilling, men er til stede i barnehagen 100%. Halvparten av tiden er de i

tillegg til den ordinære bemanningen. Både Borgenveien og Steinerud har en lærling hver dette barnehageåret.

- **Arbeidsinkludering i barnehagene våre**

Vi samarbeider med ulike arbeidsmarkedstiltak og tar imot kandidater som skal prøve seg ut i arbeidslivet i en periode. Alle disse kommer i tillegg til den ordinære bemanningen og blir en ekstra ressurs. Vi samarbeider blant annet med organisasjonen Helt Med i Borgenveien barnehage.

- **50 års jubileum for barnehagedrift på Diakonhjemmet**

I år feirer vi at Diakonhjemmet har drevet barnehager i 50 år! Steinerud barnehage startet i 1973 og Borgenveien i 1986.

I den anledning inviterer Diakonhjemmet til et jubileumsseminar for barnehageforeldre og andre inviterte gjester 06. desember kl 17.30-20.00. Vi håper alle foreldre har mulighet til å delta! May Britt Drugli, professor i pedagogikk, vil holde et foredrag. Mer informasjon om tema vil komme senere.

Med ønsker om et godt samarbeid dette barnehageåret!

Mvh

Lisbet Røsok Maloku

Styrer, Diakonhjemmet Omsorg Barnehager

2. Årets satsningsområde: Inkluderende barnemiljø

Dette barnehageåret har vi i Diakonhjemmets barnehager valgt å fortsatt ha søkelys på inkluderende barnemiljø. Hvordan kan vi skape et trygt lekemiljø der alle kan delta? Hvordan kan vi støtte barnas samspill, unngå utenforskap og gi leken gode vilkår? Barns relasjoner er alltid de voksnes ansvar og vi må gi dem rammer som er mulige å mestre.

Vi går inn i det andre året i utviklingsarbeidet med spesielt fokus på uteleken som arena for dette, men vi jobber samtidig med hele barnehagehverdagen.

Bakgrunn for valg av satsningsområde

Rammeplan for barnehager skriver at barnehagen skal legge aktivt til rette for utvikling av vennskap og sosialt fellesskap. I barnehagen skal alle barn kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og få være i positivt samspill med barn og voksne.

Leken er en viktig arena for sosial samhandling og skal ha en sentral plass i barnehagen.

Barnehagen skal fremme et inkluderende miljø, der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek. Personalet skal observere, analysere, støtte, delta i og berike leken på barnas premisser. Vi skal ta initiativ til lek og aktivt bidra til at alle kommer inn i leken.

Vi fortsetter arbeidet med utviklingsarbeidet, der vi ser nøye på personalets rolle med å jobbe fram et godt lekemiljø. Deltakelse i utviklingsarbeidet gir hele personalet faglig støtte til et systematisk arbeid over tid.

Innenfor eller utenfor i leken.

Det er lett å tenke at det bare handler om å gi barna tid, så vil leken gå av seg selv. Og at leken er barnas arena, som de voksne skal være forsiktige med å forstyrre. Men vi vet at det ikke er slik. Det er mange barn som trenger hjelp til å mestre de ferdighetene de trenger for å være en attraktiv lekekamerat.

Vi vet også at leken ikke alltid er god eller utvikler seg på en positiv måte. Vi trenger voksne som er så tett på barna at de ser hva som skjer, og kan gå inn i leken for å støtte samspillet. Personalet skal jobbe aktivt for å fange opp uheldige episoder eller prosesser og avverge at noen til stadighet kommer utenfor fellesskapet. Små barn kan dytte, bite og slå, det er en del av barns utvikling og ikke nødvendigvis mobbing, men dersom dette blir et mønster og barnet ikke har det bra, skal barnehagen gå tidlig inn med tiltak i et tett samarbeid med foreldrene. Krenkelser vil forekomme som en del av et sosialt samspill, men det er svært viktig at personalet reagerer raskt på dette og jobber aktivt for å forebygge og unngå at det skjer. Alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø uten krenkelser og mobbing.

Noen ganger får barn avslag når de vil være med i leken. Dette kan oppleves vanskelig, men det er ofte ikke den beste løsningen å kreve at alle barn som spør, må få være med. En lek som allerede er i gang, er sårbar og må vernes. Det er de voksnes ansvar å hjelpe barn som er utenfor i lek, og de må vurdere hva som er riktig framgangsmåte i hvert enkelt tilfelle.

3. Barnas psykososiale miljø

Rammeplanen har fokus på sosialt fellesskap, hvor det å ivareta barnas selvfølelse er viktig. Barna skal få støtte i det å ivareta egne og andres behov, slik at miljøet blir inkluderende og aksepterende.

For å kunne jobbe med barnas psykososiale miljø vi vi ha fokus på at barna tilegner seg verktøy for å kunne sette grenser for seg selv og for andre, og respekt for både barn og voksne. Vi vil også ha fokus på å skape trygghet, at barna føler at de har gode relasjoner til stabile og trygge voksne som de kan oppsøke når det oppstår ulike utfordrende situasjoner.

Vi vil hjelpe og veilede barna i konfliktsituasjoner, stoppe og forebygge diskriminering, utestenging og mobbing.

Mål for dette barnehageåret:

- Et godt psykososialt miljø på TL.
- Barna erfarer at voksne er til å stole på og at de blir anerkjent.
- Barna opplever at de blir respektert for den de er.
- Personalet er empatiske i sitt samspill med barna, veileder og er et støttende stillas for barnas ulike måter å være i et samspill på.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet skal være fordomsfrie, det vil si at alle ansatte har lik tilnærming til alle barn.
- Personalet er tilstedeværende mentalt og fysisk, det vil si at man setter ord på egne og barnas følelser, veileder gjennom hele følelsesregistret, samt anerkjenner og speiler barna.

4. Lek

Leken har en sentral plass i barnehagen, og i tråd med rammeplanen skal vi inspirere og gi rom for ulike typer lek og bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek, både alene og sammen med andre. Vi er opptatt av lekens egenverdi. Barn leker for lekens egen skyld, den er ikke et middel for å oppnå andre mål, men er verdifull i seg selv. Lek er frivillig, indre motivert, selvstyrt og ofte lystbetont, og det er barna selv som har definisjonsmakt over hva som er lek og ikke. De voksne skal ha en sensitivitet for barns lek og finne balansen mellom å lytte og lede. I leken kan barna føle stor frihet og påvirkningskraft, så her må de voksne oppgi sin autoritet, la seg instruere av barna og gi seg hen i leken uten baktanker. Vi er også rollemodeller som støtter og setter ord på det som skjer i leken og samspillet mellom barna.

Mål for dette barnehageåret:

- Skape trygge og gode vilkår for barns inne- og utelek
- Personalet bidrar til at barnas lek er lystbetont og stimulerende for alle barna på avdeling.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet er aktive i barns lek både inne og ute, deltar i og støtter barna i deres lek.
- Personalet skal veilede og hjelpe barn som trenger det inn i lek både ute og inne.

5. Læring

Rammeplanen har fokus på at barna skal oppleve et stimulerende miljø som støtter opp om deres lyst til å leke, utforske, lære og mestre. Barn leker ikke med intensjon om lære seg noe, men med et faglig blikk på lek kan vi forstå leken som en læringsform, oppdage mulige læringsprosesser og se barns utvikling av sosial kompetanse, språk og motorikk. På Tommeliten skal vi ha barnas lek som utgangspunkt for læring, og se nærmere på hva barna kan lære via ulike lekekontekster. Vi skal være sammen med barna og undre oss sammen med dem i et fellesskap.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet legger til rette for gode læresituasjoner som er tilrettelagt for de ulike aldersgruppene på avdelingen.
- Personalet støtter og undrer seg sammen med barna.
- Personalet har rom for alle barns måter å lære på, og griper fatt i barnas interesser.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet skal være nøytrale når vi formidler noe til barna, og være sensitive overfor barnas interesser.
- Personalet skal tilføye nye elementer som fremmer barnas læringsprosesser.

6. Kommunikasjon og språk

Alle barn skal få god språkutvikling gjennom hverdagen, samt delta i aktiviteter som fremmer kommunikasjon og en helhetlig språkutvikling.

I Rammeplanen sies det at barnehagen skal være bevisste på at kommunikasjon og språk påvirkes av alle sider ved barns utvikling. Gjennom dialog og samspill skal barna støttes i å kommunisere, medvirke, lytte og forstå, deretter skape mening. Vi skal anerkjenne og verdsette barnas ulike kommunikasjonsuttrykk og språk.

Mål for dette barnehageåret:

- Et variert språkmiljø, der barna får mulighet til å oppleve og erfare glede ved å kommunisere med andre, samt bruke og forklare vanskelige begreper i dagligtalen.
- Personalet tilrettelegger for gode språksamspill.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet oppmuntre barna til å leke med ord og begreper, bruke rim, regler og lyd, og lage rytme.
- Bruke ulike læringsverktøy som fremmer utvikling barns språk utvikling. Bruke eventyr som fremmer språkets ulike fasetter og som tar for seg språkets ulike over og underbegreper.

7. Digital praksis

Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støttes opp om barns læreprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanenes føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn.

Personalet skal sammen med barna være aktive ved bruk av digitale verktøy, slik at barna opplever at de lærer og får utforsket dette. Samtidig er det viktig at personalet bruker digitale verktøy med omhu, og ikke lar det bli en dominerende arbeidsmåte.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet legger til rette for at barna får en mulighet for å kunne utforske bruk av digitale verktøy.
- Har en kritisk holdning til bruk av digitale hjelpemidler.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi bruker bilder fra barnehagen som dokumentasjonsverktøy og samtaler med barna om dette i etterkant.
- Barna Personalet skal sikre at alle barna har fått mulighet til å få erfaring med å utforske bruken av digitale verktøy.

8. Omsorg

Gjennom omsorgen vi gir barna vil vi at barna skal oppleve trygghet, tilhørighet og trivsel. Personalet skal møte barna på en likeverdig måte, uavhengig av barnas alder, kjønn og ferdigheter.

Vi skal jobbe med å møte hvert enkelt barn med stor åpenhet, med nestekjærlighet og være sensitive for barns behov for omsorg.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna skal få nok hvile og ro i løpet av dagen.
- Personalet legger til rette for at alle barna får en begynnende kompetanse i å utøve omsorg for hverandre.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet ser og lytter til hvert enkelt barns behov for ro og hvile, og hvert enkelt barns behov for omsorg.
- Personalet skal veilede barna i å utøve gode omsorgshandlinger ovenfor hverandre, og dermed hjelpe med å utvikle gode muligheter til å være omsorgsgivere.

9. Medvirkning

I rammeplanen står det at alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som foregår i barnehagen, barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning, ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens virksomhet.

Personalet i barnehagen skal være bevisst på barnas ulike uttrykksformer og tilrettelegge for medvirkning tilpasset barnas individuelle behov. De yngste barna har rett til å gi uttrykk for sine egne synspunkt på egne vilkår.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna sees på som en ressurs i det pedagogiske likestillingsarbeidet
- Alle barn har lik mulighet til å bli sett, hørt og oppmuntret til å delta i fellesskapet i alle hverdagsaktiviteter.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi skal underveis ha en kritisk refleksjon på egen praksis, væremåte og holdninger for å sikre barns rett til medvirkning.
- Vi skal være sensitive og oppmerksomme for barnas uttrykksmåter som barn bruker for å formidle sine behov og ønsker.

10. Livsmestring og helse

I rammeplanen står det at barns fysiske og psykiske helse skal fremmes i barnehagen. Barnehagen skal bidra til at barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd, og forebygge mobbing og krenkelser.

Måltidene i barnehagen skal tilrettelegges på en slik måte at det gir barna et godt grunnlag for å utvikle matglede og gode helsevaner.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna har gode muligheter til å utfolde seg i motorisk aktivitet, både ute og inne.
- Personalet veileder og støtter barna i det å utfordre seg selv på å bruke kroppen på en allsidig måte både inne og ute.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Bruke sangleker som innbyr til bruk av kroppen, vi skal bruke Sprell levende og Trall i våre faste samlingsstunder, og i hverdagen ellers.
- barna til å klatre, balansere, hoppe, løpe og sparke ball, og ha fast tur 1 gang pr uke.
- Ha gode rutiner når barna skal hvile, hvor barnas faste kosedyr og smokker er en del av hvileopplegget.
- Ha gode rutiner rundt måltidene for å skape best mulig matglede.

11. Danning

Personalet skal tilrettelegge for at hvert enkelt barn får meningsfulle opplevelser, og støtte barnas identitetsutvikling og positive selvforståelse. Vi skal sammen synliggjøre og fremme et mangfold og ulikhet som grunnlag for opplevelser, læring og støtte til barns utforskning.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet er gode rollemodeller for alle barna.
- Personalet bidrar til hvert barn får fremme sine egne perspektiver på livet, få uttrykke sin egen opplevelse av samfunnet de er en del av og vokser opp i.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Personalet skal reflektere over de ulike situasjoner vi møter, og reflektere over egne væremåte.
- Personalet skal tilrettelegge slik at miljøet innbyr til barns mulighet for å medvirke utfra egne forutsetninger, og som gir barna erfaringer med det å være i et godt fellesskap med andre barn og voksne.

12. Bærekraftig utvikling

Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi, og sosiale forhold og er forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner den.

Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for mer bærekraftig samfunn. Borgeneveien barnehage er en miljøsertifisert barnehage, som forplikter oss til oppgaven, men gir oss også verktøy til et mer systematisk arbeid med miljøtiltak innenfor alt fra søppelhåndtering til arbeids- og lekemiljø.

For barnehagen betyr dette bl.a. at vi har et målrettet arbeid med å begrense avfall, og kildesortere. Barna skal få erfaring med hvorfor og hvordan vi kan bruke mindre og kaste mindre. Dette innebærer også å redusere matsvinn. Samtidig skal vi ikke begrense barnas uttrykk unødig eller legge skyld på barna.

Mål for dette barnehageåret:

- Barna får en begynnende forståelse av hva bærekraft omhandler
- Barna lærer om sortering av matsøppel, papir, glass og metall.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi skal formidle bærekraft på en måte som er lett forståelig for barna, personalet skal være gode rollemodeller i formidling av det å ivare ta naturen og dens bærekraft.
- Barna skal få erfare at vi kan bruke naturmaterialer når vi har formingsaktiviteter.

13. Planlegging, vurdering og dokumentasjon

Diakonhjemmets barnehager er opptatt av å ta vare på de gode verdiene som gjenspeiles i vår praksis, samtidig som vi vil være med på endringsarbeid som tar utgangspunkt i våre forbedringsområder. Dette innebærer et ærlig og kritisk blikk det vi allerede gjør bra, og det som vi kan bli bedre på.

For å systematisere arbeidet med kvalitetsheving tar vi i bruk et kartleggingsverktøy som heter EBBA. Ebba (en bedre barnehagehverdag for alle) er et digitalt analyse- og observasjons verktøy for kvalitetsutvikling i norske barnehager, laget av barnehageforskere. Gjennom dette verktøyet ser vi på kvaliteten på barns vilkår for omsorg, lek, læring og danning. Det gjennomføres observasjoner på avdelingene, en dag hver. Observatøren har fokus på den voksnes tilnærming og relasjon til barna. Det er personalet, rutinene og bruken av lokalene som blir observert, ikke barna. Etter at observasjonene er gjennomført, analyseres dataene umiddelbart av EBBA, som produserer en rapport over hva avdelingene er gode på, og hva som kan jobbes videre med for å heve kvaliteten. Dette skal gjøres en gang i løpet av barnehageåret.

Mål for dette barnehageåret:

- Personalet har et kritisk blikk på egen praksis og holdninger.
- Personalet har fokus på barns trivsel og på barns lek både ute og inne.

Tiltak for dette barnehageåret:

- Vi skriver fast ukeplan som legges ut på MyKid.
- Vi bruker bilder som dokumentasjon. Vi tar bilder av barns lek både ute og inne og legger dette ut på MyKid en gang pr uke.
- Fast månedsbrev til foreldrene legges ut på MyKid.
- Pedagogene skriver faste metodeplaner og aktivitetsplaner.
- Tett kontakt og dialog med foreldre om det oppstår ulike utfordringer som tilsier det å være proaktive.